**Odricanje od odgovornosti :** Projekt TOGETHER (u trajanju od lipnja 2016 do svibnja 2019) financira se iz sredstava Europske Unije kroz program Interreg CENTRAL EUROPE. Vodstvo programa ni Joint Secretariat nisu odgovorni za informacije koje ova publikacija sadržava.

*O STATUSU I REZULTATIMA PROJEKTA* *Br. 5 – Studeni 2018*

# NEWSLETTER PROJEKTA

## Kako možemo utjecati na promjenu ponašanja: ideje iz Slovačke!

Slovačka agencija za inovacije i energetiku, partner projekta TOGETHER, razvila je novi vodič o energetskoj učinkovitosti u javnim zgradama. Videozapis je dostupan na: : https://www.youtube.com/watch?v=VL6C2Z6OqiY&feature=youtu.be

## Ponašanje je važno: savjeti za uštedu energije dostupni su na web stranici projekta TOGETHER!

Javne zgrade svakodnevno koristi velik broj ljudi: posjetitelji, radnici, osobe koje rade u održavanju itd. I studije i praksa slažu se da je ponašanje korisnika vrlo važno kad se želi poboljšati energetska učinkovitost i smanjiti ugljični otisak zgrade. Ukoliko se mjere obnove zgrade provode samostalno bez promjene ponašanja korisnika takve mjere u konačnici mogu biti skuplje i manje učinkovite. Partneri na projektu TOGETHER pripremili su skup savjeta kako unaprijediti vlastito energetski učinkovito ponašanje prilikom posjete ili rada u javnoj zgradi.

Jeste li vlasnik zgrade? U tom slučaju možete objesiti ovaj popis na vidljivo mjesto u zgradi. Jeste li korisnik zgrade? Slobodno pročitajte i podijelite sljedeći tekst s vašim kolegama. Nadamo se da će vam se barem neki savjeti svidjeti te da ćete ih iskoristiti kako biste postigli promjenu u ponašanju!

Savjeti o energetski savjesnom ponašanju dostupni su na: https://www.interreg-central.eu/Content.Node/TOGETHER/Behaviour-tips.html

## Kako partneri projekta TOGETHER žele uključiti donositelje odluka

Nakon uspostavljanja i definiranja odgovarajućih metoda štednje, moramo ih usmjeriti u svakodnevne odluke općina. Ali što znači "politički buy-in"? To znači da je netko prihvatio ideju koju ste predložili i podržat će je. Oni su "kupili" vašu ideju. Partneri projekta nastoje okupiti dionike i kreatore lokalne / regionalne politike kako bi premostili prakse i politike energetske učinkovitosti (EE), pripremajući teren za buduće energetske planove na lokalnoj i regionalnoj razini (ili njihova ažuriranja). Moramo prodati naše ideje na najvišoj mogućoj političkoj razini kako bismo ostvarili što veći učinak.

Kako ćemo to postići?

1. Svaki je partner osnovao Skupinu dionika sastavljenu od nadležnih tijela. Proces uključivanja započeo je na ovoj tehničkoj razini, gdje stručnjaci raspravljaju o prijedlozima kako bi jamčili njihovu tehničku izvedivost);
2. Partneri zajednički razrađuju Transnacionalnu strategiju i Paket koji će se temeljiti na: Akcijskom planu ponovnog ulaganja i Akcijskom planu energetske učinkovitosti. Prvi plan definira kako općine u obnovu energije trebaju reinvestirati najmanje 20% štednje koju su postigle pilot-zgrade. Potonji akcijski plan nastoji proširiti ove rezultate na širem spektru zgrada. Također uključuje i ex ante analizu smanjenja emisija stakleničkih plinova, uštede troškova i utjecaj poluge za prihvaćanje tržišta EE.
3. Konačno, sudjelovanje se nastavlja na političkoj razini putem sastanaka - nazvanih događaja zagovaranja - s lokalnim / regionalnim / nacionalnim tijelima koja su cilj zajedničkog programa integracije kako bi se zajamčila politička izvedivost.

Za više informacija slobodno se obratite na:
Provincia di Treviso (TOGETHER Project Coordinator), Ufficio Europa – europa@provincia.treviso.it
Službena stranica: http://www.interreg-central.eu/Content.Node/TOGETHER.html - Facebook stranica: @togetherprtv2016

## Projekt TOGETHER: Radionice za potrošače

Svaki je partner planirao niz radionica usmjerenih na potrošače energije s ciljem da ih upozna s njihovim pogrešnim rutinama i navikama!

## Vidimo se u Zagrebu!

**Rezervirajte datum**! Završnu konferenciju organizirat će Grad Zagreb 11. Travnja 2019! Informacije o tome uskoro će biti dostupne na stranici projekta!

## Naš sastanak u Paksu (Mađarska) i posjet Nuklearnoj elektrani i srednjoj školi

U drugom semestru 2018. godine, došao je red da Paks organizira transnacionalni sastanak projekta i pokaže napredak pilot akcija drugim partnerima i medijima. Trodnevni događaj započeo je uobičajenim dnevnim redom: budući da nam je preostalo samo sedam mjeseci trogodišnjeg projekta, bilo je potrebno razgovarati o svim preostalim zadacima i postaviti sve rokove. Naglasak je stavljen na rezultate pilot akcija i potvrđivanje njihovih rezultata za donositelje odluka na političkoj razini.

Pilot aktivnosti se sastoje od mjerenja potrošnje energije u unaprijed odabranim pilot zgradama i aktivnosti kojima se smanjuje razina potrošnje. Konačno, pametni mjerači mjere rezultat ove akcije i partneri uvode način reinvestiranja najmanje 20% postignute uštede. Ove aktivnosti provode se paralelno u Italiji, Češkoj, Sloveniji, Hrvatskoj, Poljskoj, Slovačkoj i Mađarskoj u 85 pilot zgrada. Kritično pitanje je kako da se rezultati predstave političarima i dobiju njihovo odobrenje. Ovo je izazov, kao što je izazov i penjanje na Matterhorn: partneri moraju dosegnuti najvišu moguću razinu kako bi integrirali ovu EE metodu u što više mjesta. Zakonska pozadina i političke odluke razlikuju se od zemlje do zemlje, ali svi partneri će moći podnijeti gore navedene akcijske planove kao paket za opće skupštine gradova ili drugih foruma.

Treći dan tim je posjetio dva mjesta: Budući da se jedina nuklearna elektrana - koja pokriva 40% potrošnje električne energije Mađarske - nalazi u Paksu, predstavljen je rad postrojenja i njegov doprinos proizvodnji energije bez ugljika. Osim toga, partneri su posjetili Energetsku srednju školu Paksa, jednu od najznačajnijih pilot zgrada grada, gdje su i tehnička strana uštede energije i eko-svjesno ponašanje dijelovi svakodnevnog obrazovanja. Nekoliko plakata, naljepnica i letaka podsjećaju učenike, učitelje i posjetitelje zgrade kako uštedjeti energiju i vodu. Profesori održavaju prezentacije o energetskoj učinkovitosti, a u školi se redovno organiziraju i natjecanja. Zajednički projekt omogućio je uključivanje crtanih filmova i videozapisa projekta u obrazovanje; ovi su alati privlačni učenicima.

Posjet srednjoj školi u Paksu: učenje o okolišu, naljepnice u vezi energetske učinkovitosti, proizvodnja obnovljive energije

## Smart mjerači u Poljskoj? Saznajmo više o njima!

Ulaganje se sastojalo od kupnje, instalacije i pokretanja 9 pametnih mjernih sustava u 9 pilot zgrada smještenih u 3 poljske općine (Beska, Raciechowice i Żyraków). Jedinstveni sustav sastoji se od: mjerača električne energije koji prikuplja podatke iz elektroenergetskog sustava; mjerača topline koji prikuplja podatke iz sustava grijanja; lokalne kontrole; poslužitelja, gdje se prikupljaju i pohranjuju podaci; platforme za arhiviranje, upravljanje i vizualizaciju podataka - dostupno nakon prijave s bilo kojeg računala ili mobilnog uređaja; srodnog softvera; monitora / nadzorne ploče postavljene u zgradu, koja prikazuje trenutne podatke o potrošnji.

Svi elementi komuniciraju putem odgovarajućih komunikacijskih protokola, koristeći internetsku vezu koja je dostupna u zgradi. Podaci se prikupljaju i obrađuju automatski. Sustav mjeri: potrošnju električne energije u realnom vremenu u kWh; potrošnja topline u stvarnom vremenu u GJ i kWh; parametre mreže (uporaba jalove snage, pretjerana potrošnja ugovorene snage); unutarnju temperatura zraka i vlagu.

Sustav je također povezan s vremenskom platformom kako bi se mogla pratiti trenutna potrošnja prema vremenskim uvjetima. Mjereni podaci prikupljaju se na jedinici za pohranu (lokalni kontroler) koji se nalazi u zgradi. Podaci se također prenose na vanjski poslužitelj kojim upravlja ugovoreni partner, koji je također odgovoran za sigurnost podataka, sigurnosne kopije itd. Podaci su dostupni s bilo kojeg računala ili mobilnog uređaja za odabrane korisnike (predstavnici PNEC-a, vlasnici i upravitelji zgrada odgovorni za praćenje i optimizaciju potrošnje energije). Dostupni su nakon prijave pomoću osobnog korisničkog imena i zaporke. Prikladno vizualizirani podaci prikazani su i za korisnike zgrada na mjestu monitora / nadzornih ploča u dvoranama zgrade i on-line.